

СТАНОВИЩЕ

**от доц. д-р Ана Владимирова Страшимирова, преподавател във
Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”**

**Член на научно жури за присъждане на образователната и научна
степен „доктор” на Анна Димитрова Христова, докторант на
самостоятелна подготовка в Правно-историческия факултет на
Югозападния университет „Неофит Рилски” по Международно право
и международни отношения**

на тема:

**Политиката на Европейския съюз в областта на околната среда
/Международноправни аспекти/**

1.Обща характеристика на дисертационния труд

Докторантът Анна Димитрова Христова започва своето научно развитие като редовен асистент по „Международно право и международни отношения” през м. февруари 2005 г. в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски” – Благоевград . От м. март 2006 г. е избрана за главен асистент и за член на редакционната колегия на списание „Международна политика”, издание на Правно-историческия факултет. С оглед на натрупания преподавателски опит и във връзка с научните интереси през 2008 г. Анна Христова е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка по Международно право и международни отношения като от м. февруари 2009 г. до м. август 2011 г. е в отпуск по майчинство, след което през м. декември 2013 г. е проведено предварително обсъждане на дисертационния труд и насочен за защита пред научно жури. От автобиографията става ясно, че докторантът е взел участие в различни научни форуми в България и чужбина – Австрия, Русия, Украйна и Гърция. Авторът на труда има пет научни публикации, като три са свързани с темата на дисертационния труд.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представения дисертационен труд

Изследването, посветено на политиката на Европейския съюз в областта на околната среда от гледна точка на международноправните аспекти е с обем от 243 страници. Съдържанието на дисертационния труд се състои от увод, три глави, заключение и използвана литература. Още в заглавието на дисертационния труд става ясно, че е налице едно нестандартно научно изследване, което поставя акцент на връзката на международното публично право с изградения правен режим в самостоятелната правна система на Европейския съюз в областта на политиката по опазване на околната среда. Едновременно с това се разглеждат и международните конференции на Организацията на обединените нации, на които се взимат решения за развитието и изработването на международноправната уредба по опазването на околната среда. Нещо повече, авторът с необходимите аргументи посочва, че посредством международните конференции ООН оказва въздействие върху цялостната политиката по опазването на околната среда, и в частност в ЕС. Договорът от Лисабон от 2007 г., засягащ политиката по опазване на околната среда, е предмет на анализ в първата част на дисертацията като докторантът, не пропуска да отбележи, че един от новите моменти в политиката по опазване на околната среда е допълването с нова разпоредба за справянето с климатичните промени.

От гледна точка на аналитичната част на изследването е направен преглед както на първичното право, така и на по-важните актове на институциите на Европейския съюз, съставлящи неговото вторично законодателство структуроопределящите и същевременно основополагащи направления в опазването на околната среда. Става дума за разглеждане на законодателството на ЕС по отношение на опазването на качеството на

въздуха, водите и промяната в климата. Именно в тази част от дисертационния труд ярко е изразено авторовото присъствие чрез поставяне на въпроси и обективно представяне на политическите инициативи и програмни документи на Европейския съюз, каквито са всичките седем към момента програми за действие за околната среда. С цел по-добра изразителност авторът посочва и редица статистически данни, касаещи различните аспекти на замърсяване на въздуха, водите и климата, като се изтъква високото равнище на сътрудничество, което е постигнато в ЕС. Безспорен принос по отношение на изследването на опазването на въздуха, водата и климата в Европейския съюз представляват и разгледаните документи и направените коментари по тяхното съдържание и прилагане. Така във връзка с опазване на въздуха е представена новата програма за чист въздух за Европа – *Clean Air for Europe*, според която до 2030 г. се цели да се подобри значително качеството на въздуха в страните членки на ЕС. По отношение на водите е разгледана Рамковата директива за водите и приложението на Седма програма за действие за околната среда, като авторът на с. 114 посочва, че в цитирания програмен документ се съдържа амбицията на ЕС да развие екологичната си политика и да постигне конкретни резултати в съответствие със Стратегията „Европа 2020“.

Изменението на климата в рамките на ЕС и на ООН се обсъжда в параграф трети от глава втора, като предмет на изследване са Европейската програма относно промяната на климата и прилагането на Протокола от Киото в ЕС, чрез специално създадената Европейската агенция за околна среда. Авторът взема отношение и по прилагането на Рамкова конвенция на ООН за климатичните промени (1992 г.) и Протокола от Киото. Същността на този важен международноправен документ е обяснена по следния начин „Протоколът от Киото е предназначен за две големи групи

страни. Първата е тази на развитите държави от ЕС и страните с преходна икономика от Централна и Източна Европа (държавите от Приложение I на Рамковата конвенция от 1992 г.), а втората група - на развиващите се държави”. По въпроса за бъдещите тенденции и очакваните мерки, които следва да се предприемат на с. 144 от дисертационния труд се посочва: „Предвижда се също през 2015 г. да се подпише Глобално споразумение за климата, обвързващо всички държави и влизащо в сила от 2020 г., както и да се намерят начините за пропорционално повишаване на заложените вече до 2020 г. цели и действия за редуциране на емисиите, така че светът да има шанс да остане под установения таван от 2 градуса по Целзий повишаване на температурата”.

Глава трета акцентира върху развитието и осъществяването на сътрудничество в областта на опазването на околната среда, организирано в рамките на Организацията на обединените нации. Следва да се изтъкне и детайлното проследяване на различните по-тесни аспекти на опазването на околната среда, което се извършва от специализираните организации на Организацията на обединените нации като Международната морска организация, Световната метеорологична организация, Международната организация за гражданска авиация, ЮНЕСКО и други. Принос със съществено значение е систематизирането на дейността на международните специализирани организации от гледна точка на опазването на околната среда. Регионалните аспекти на политиката по околна среда са изтъкнати посредством дейността на международни организации с регионален обхват. Тази част също има приносни моменти, тъй като прави широко проучване в различните региони и по-конкретно на изградената правна уредба и осъществените политически инициативи в сферата на сътрудничеството по опазването на околната среда. Като достойнство на работата би могъл да се изтъкне и опитът на докторанта

да предложи нови решения на проблемите по опазване на околната среда на международно равнище чрез предлагане на нови варианти и модели за управление на околната среда.

III. Критични бележки и препоръки

Да се обърне по-голямо внимание на прилагането на политиката по опазване на околна среда на ЕС в България предвид споделените компетенции между ЕС и държавите членки. Да се развие по подробно схемата за търговия с емисии на ЕС в резултат, на която е създаден най-големият в света пазар на въглеродни емисии и по-точно основната идея, заложена в нея, относно търговията с квоти.

IV. Заключение

Във връзка с гореизложеното и направените оценки за дисертационния труд си позволявам да изразя своето положително становище и да подкрепя научното жури в решението му да присъди на Анна Димитрова Христова образователната и научна степен „доктор” по Международно право и международни отношения.

25.04.2014 г.

Член на научното жури:

/доц. д-р Ана Страшимирова/